

ZARZĄDZENIE Nr 10
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W WARSZAWIE
z dnia 18 lipca 2025 r.

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Torfowisko Serafin”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940 oraz z 2025 r. poz. 884) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na 5 lat zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Torfowisko Serafin”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. Identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych rezerwatu oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 3. 1. Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów rezerwatu, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, określa tabela, stanowiąca załącznik nr 2 do zarządzenia.

2. Lokalizację zadań ochronnych określa mapa, stanowiąca załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 4. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 5. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierza się Zastępcy Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska - Regionalnemu Konserwatorowi Przyrody w Warszawie.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Warszawie

Jacek Lolo

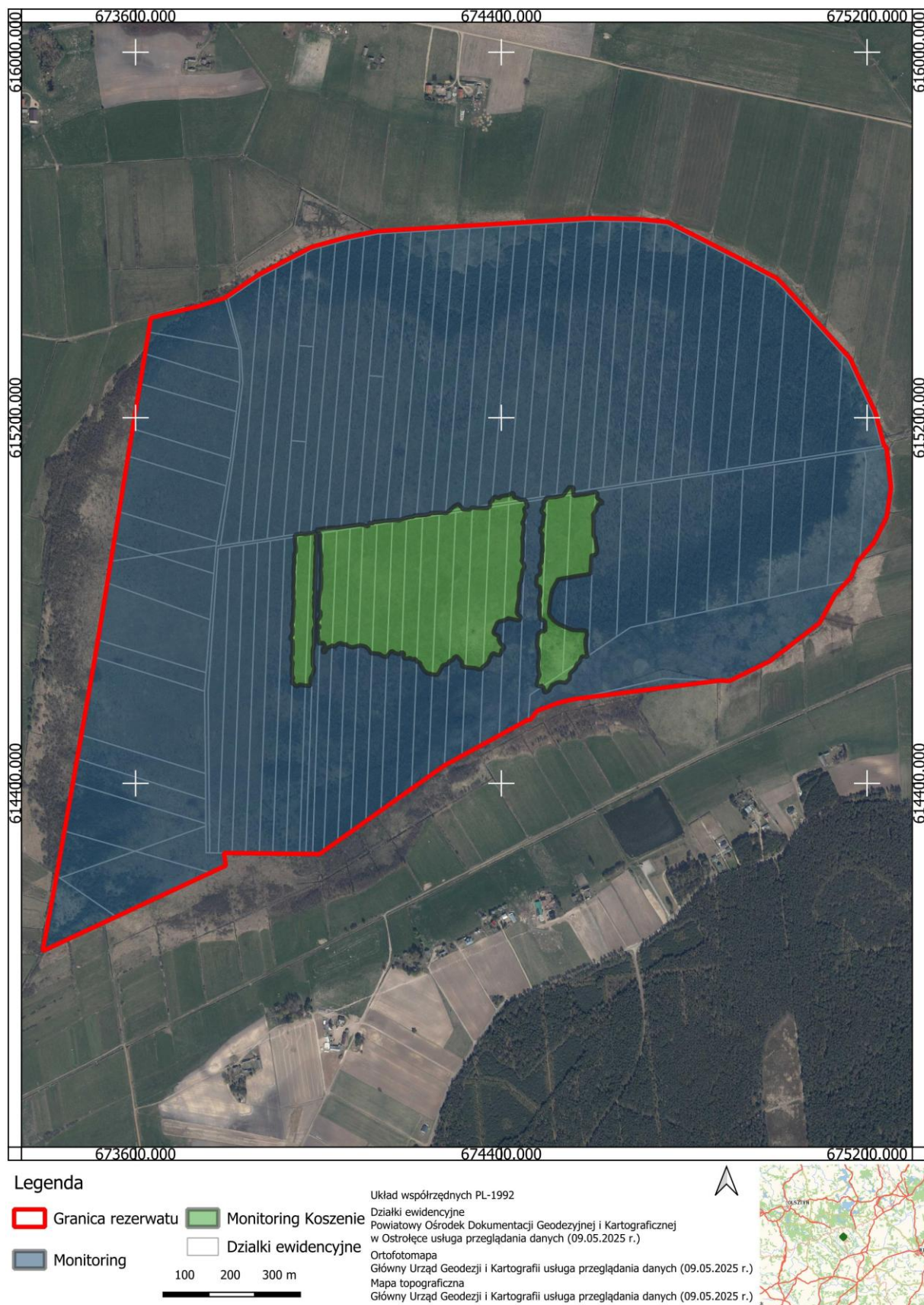
Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków

Identyfikacja zagrożenia	Rodzaj zagrożenia	Sposób eliminacji zagrożenia lub jego ograniczenia oraz jego skutków
Ekspansja gatunków roślin w szczególności wierzb, brzoź i trzciny na torfowisku przejściowym, powodująca pogarszanie uwodnienia torfowiska oraz zanik charakterystycznych dla torfowisk światłożądnych gatunków roślin.	Wewnętrzne Istniejące	Usunięcie gatunków roślin, w szczególności wierzb, brzoź i trzciny powodujących zarastanie torfowiska przejściowego.
Niedostateczna wiedza na temat stanu zachowania siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedliska. Brak rozpoznania procesów ekologicznych zachodzących w rezerwacie mogących mieć wpływ na zachowanie jego celu ochrony.	Wewnętrzne Zewnętrzne Istniejące	Monitorowanie kierunku procesów zachodzących w rezerwacie pod kątem stanu zachowania siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedliska będących celem ochron rezerwatu.

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań

Rodzaj zadań	Rozmiar zadań	Lokalizacja Zadań		
		Gmina	Obręb ewidencyjny	Numer działki ewidencyjnej
Koszenie	Usuwanie z torfowiska przejściowego ekspansywnych gatunków roślin, w szczególności wierzby, brzozy i trzciny, powodujących zarastanie torfowiska. Wykaszanie odrostów wyciętych drzew, krzewów i trzciny. Pozyskaną masę należy usunąć poza obszar działania.	Łyse	Serafin	346, 347/1, 347/2, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 362, 363
Monitoring	Regularnie powtarzane po sobie obserwacje i pomiary skuteczności realizacji działań z zakresu ochrony czynnej obejmujące ocenę, w stosunku do stanu wyjściowego, stanu zachowania torfowiska przejściowego.	Łyse	Serafin	183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 191, 192, 190, 193, 194, 195, 196/2, 196/1, 197, 198, 200, 199, 201, 340, 514, 303, 515, 304, 305, 306, 307/1, 307/2, 307/3, 309, 308, 310, 311, 312/2, 313, 314, 315, 316, 312/1, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 373, 372, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347/1, 347/2, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 21271/1, 21271/2

Lokalizacja zadań ochronnych

Uzasadnienie

Projekt zadań ochronnych rezerwatu został opracowany na podstawie art. 22 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Stanowi on kontynuację działań realizowanych od 2020 r. w ramach zarządzenia nr 13 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Torfowisko Serafin, które utraciło swoją moc z dniem 20 marca 2025 r.

Ochrona środowiska przyrodniczego wymaga podejmowania działań w sposób ciągły, szczególnie w przypadku zajścia sytuacji, w której może dojść do pogorszenia stanu wyznaczonego dla rezerwatu celu ochrony. Ustawa o ochronie przyrody przewiduje dla rezerwatów przyrody możliwość sporządzenia projektu zadań ochronnych, które w swoim założeniu mają charakter tymczasowy i zawarta w nich regulacja, w świetle zredagowanych zapisów tego artykułu, odnosi się tylko i wyłącznie do najważniejszych i najbardziej pilnych, z punktu widzenia ochrony przyrody, działań.

Zakres działań zaplanowanych w projekcie zadań ochronnych został dostosowany do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu.

W rezerwacie nie wyznacza się obszarów, na których można wykonywać polowania, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wyznacza się miejsc połowu ryb i innych organizmów wodnych, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 14 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wskazuje się obszarów ochrony ścisłej i krajobrazowej, o której mowa w art. 22 ust. 3 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody. Cały obszar rezerwatu obejmuje się ochroną czynną. Z uwagi na zniekształcenie zbiorowisk roślinnych rezerwatu oraz niezbyt korzystną ich strukturę przestrzenną, nie należy wyznaczać obszarów ochrony ścisłej.

Status prawny rezerwatu został określony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie rezerwatu przyrody Torfowisko Serafin (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 2851). Funkcjonuje on w obrocie prawnym, jako forma ochrony przyrody, w celu zachowania ze względów naukowych, dydaktycznych i krajoznawczych torfowiska o bogatej faunie i florze, w tym rzadkiej i chronionej.

Dominującym typem krajobrazu w rezerwacie jest krajobraz zbliżony do naturalnego. Jest on charakterystyczny dla obszarów, gdzie działalność człowieka nie spowodowała istotnych zmian w krajobrazie. Rezerwat położony jest w Kotlinie Kurpiowskiej zbudowanej głównie z piasków podścielonych utworami nieprzepuszczalnymi i słabo przepuszczalnymi. Torfowisko, na którym leży rezerwat, powstało w efekcie powolne gromadzenia się substancji organicznej i mineralnej w postaci gytii i akumulacja torfu w pięciu płytkich jeziorach zajmujących rozległe obniżenie terenowe. Cechą charakterystyczną zbiorowisk torfowiskowych jest ich przestrzenny, strefowy układ. Jest on odzwierciedleniem kierunku przemian sukcesyjnych jakim one podlegają. Roślinność torfowisk w naturalnych i niezburzonych warunkach odznacza się dużą stabilnością. Panujący, dodatni bilans wody, skutecznie hamuje sukcesję roślinną i uniemożliwia rozwój zbiorowiskom leśnym. Jednocześnie torfowiska są zbiorowiskami bardzo wrażliwymi, szybko reagującymi na zmianę stosunków wodnych. Przejawia się to głównie ekspansją drzew i krzewów. Początkowo, pojawiają się tu sosny i brzozy, które szybko mogą zaniknąć, gdy poprawią się warunki hydrologiczne torfowiska. Przy utrzymujących się obniżonym stanie wód,

zwiększa się zwarcie tych gatunków drzew. W runie takich fitocenoz dalej dominują gatunki charakterystyczne dla torfowisk, ale zwiększony udział mają gatunki z borów bagiennych takie jak borówka bagienna oraz bagno zwyczajne.

Główne zagrożenie dla zbiorowisk rezerwatu stanowią zachodzące procesy sukcesyjne, które zostały znacznie przyspieszone poprzez zmianę warunków siedliskowych. W wyniku pogorszenia warunków wodnych dochodzi do ekspansji gatunków drzew i krzewów na torfowisku i w efekcie notuje się ustępowanie gatunków charakterystycznych dla torfowisk na rzecz gatunków leśnych. Postępująca sukcesja wtórna zarośli wierzbowo – brzozowych oraz trzciny, doprowadza do zarastania torfowiska i pogarszania jego uwodnienia i związane z tym zanik charakterystycznych dla torfowisk światłożądnych gatunków roślin.

Zaprojektowane działania ochronne mają pomóc zachować cenne ekosystemy torfowisk. Zakłada się, że usuwanie ekspansywnej roślinności, w szczególności wierzb, brzozy i trzciny obniży ewapotranspirację w rezerwacie i przyczyni się do poprawy bilansu wodnego w rezerwacie. Założonym celem działań ochronnych jest zachowanie torfowisk w obszarze co najmniej 100 ha oraz poprawa jego stanu ochrony. Powierzchnia siedliska jest względnie stabilna, jednak w dłuższej perspektywie czasu znaczenie mogą mieć procesy sukcesyjne, którym należy przeciwdziałać poprzez wykonywanie działań ochrony czynnej. Ponadto przewiduje się dalsze utrzymywanie zwartej charakteru płatu siedliska dzięki przeciwdziałaniu jego fragmentacji, za którą mogą odpowiadać procesy sukcesyjne. Dzięki ochronie czynnej stworzy się odpowiednie warunki do występowania gatunków torfowiskowych i możliwy będzie do utrzymania obecny skład gatunkowy zbiorowiska, który uwzględniając zmienność i charakter torfowiska Serafin jest właściwy. Ponadto, utrzymany będzie właściwy poziom uwodnienia torfowiska dzięki zachowaniu naturalnego reżimu hydrologicznego i niepodjęciu prac o charakterze melioracji wodnych. W stosunku do gatunków chronionych jak lipiennik Loesela i haczykowiec błyszczący stworzone zostaną warunki do zachowania ich populacji z uwzględnieniem naturalnych fluktuacji ich liczebności. Zmniejszy się fragmentacja ich siedlisk poprzez wykonanie działań ochrony czynnej polegających na poszerzeniu terenu niezajętego przez drzewa i krzewy. Ograniczając udział ekspansywnych gatunków drzewiastych będzie się również zmniejszać stopień ocienienia występujących tu siedlisk przyrodniczych.

W myśl przepisów ustawy o ochronie przyrody, zarządzenie regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody nie stanowi aktu prawa miejscowego. Z uwagi na powyższe, przedmiotowe zarządzenie nie wymaga uzyskania uzgodnienia z Wojewodą Mazowieckim, wynikającego bezpośrednio z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428).

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, z późn. zm.).

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt zarządzenia będzie oddziaływał na:

- 1) Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) właścicieli gruntu objętego formą ochrony rezerwatowej.

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia nie podlega konsultacjom.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Realizacja zadań wynikających z zarządzenia zostanie sfinansowana z budżetu Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie lub ze środków zewnętrznych, np. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zapisy zawarte w projekcie zarządzenia będą miały umiarkowany wpływ na lokalny i regionalny rynek pracy. Konieczność realizacji zadań przyczyni się do zwiększenia zapotrzebowania na usługi z działów: „Badania naukowe i prace rozwojowe” Polskiej Klasyfikacji Działalności, wprowadzonej Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2024 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. poz. 1936).

6. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.

Wydanie niniejszego aktu prawnego stanowi sposób realizacji celów ochrony przyrody rezerwatu. Spodziewać się można, że przedmiotowy projekt przyczyni się do polepszenia warunków realizacji działań ochrony czynnej. Proponowana regulacja nie będzie wywoływać skutków istotnych ze względu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także na osoby starsze i osoby niepełnosprawne. Projektowana regulacja nie wpłynie na proces inwestycyjny z uwagi na fakt, iż nie wprowadza żadnych zmian w odniesieniu do granic obszaru.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Zarządzenie swym zakresem obejmuje obszar: Torfowisko Serafin PLH140057, czyli teren objęty ochroną w ramach sieci Natura 2000 jako specjalny obszar ochrony siedlisk na podstawie Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 7 września 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Torfowisko Serafin (PLH140057) (Dz. U. poz. 2162). Projekt zarządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.